

บทที่ 2

ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ

การเติบโตของสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ

สื่อสิ่งพิมพ์เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในแอฟริกา อเมริกาใต้ และเอเชีย นอกจากนี้จะมีการเกิดขึ้นของสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ในทวีปเหล่านี้แล้ว หนังสือพิมพ์คุณภาพยังสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านกลุ่มใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้นได้อีกด้วย ในส่วนใหญ่ของอีกทวีปเหล่านี้มีหนังสือพิมพ์จำนวนมากออกจำหน่ายในขณะที่ยุค ค.ศ. 1950 ทอนปลายนั้น จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือมีจำนวนมากเป็นส่วนใหญ่ของประเทศที่เกี่ยวข้อง

สิ่งพิมพ์ของยุโรปยังคงขยายตัว แต่เป็นไปได้ช้ากว่าส่วนอื่น ๆ ของโลก โดยมีเยอรมันตะวันตกเป็นผู้นำ ในทวีปยุโรปนั้น ระบบของสื่อสิ่งพิมพ์มีทั้งระบบเสรีที่สุด เช่น สวีเดน และระบบที่ควบคุมขั้นที่สุด เช่น สเปน

ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ในทวีปเอเซียนั้นมีการเติบโตขึ้นอย่างมากเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนใหญ่แล้วหนังสือพิมพ์และนิตยสารในประเทศต่าง ๆ ในแถบนี้ ยกเว้นญี่ปุ่นจะมีขนาดค่อนข้างเล็ก และมีกระจายอยู่ในผู้อ่านในวงจำกัด ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากปัญหาทางค่านิยม ศาสนา เศรษฐกิจ การไม่รู้หนังสือของประชากร และปัญหาทางค่านิยมที่ยึดอยู่มากมาย อันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ของทวีปอันกว้างใหญ่นี้

ในแถบตะวันออกกลาง ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีการควบคุมมากกว่าส่วนอื่น ๆ เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศ แต่หนังสือพิมพ์ก็ยังคงมีการเติบโตอย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาทางด้านเทคนิคและคุณภาพของหนังสือพิมพ์ จะเห็นได้ในประเทศอาหรับ อิสราเอล และเลบานอน สำหรับประเทศเลบานอนนั้น จัดเป็นประเทศที่มีเสรีภาพทางค่านิยมมากที่สุด ในแถบนี้ และมีความเป็นตะวันตกมากที่สุดเช่นกัน

ระบบของสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือวารสารชนิดใดก็ตาม มักจะมีอุปสรรคในเรื่องของราคาค่ากระดาษซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อัตราค่าโฆษณาและการบอกรับเป็นสมาชิกไม่ได้เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่เท่าเทียมกันกับการเพิ่มของค่าใช้จ่ายทางด้านการผลิต ซึ่งเหตุนี้เองจึงนำไปสู่

1. การผลิตของหนังสือพิมพ์นั้น ๆ เล็ก

2. การลดขนาดและคุณภาพของหนังสือ

3. ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลหรือองค์การบางแห่ง เพื่อพยุงฐานะของหนังสือให้

อยู่รอด

4. การผลิตหนังสือแบบหุ้มส่วน

หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทมากในสังคมปัจจุบัน และแพร่กระจายออกสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง เป็นสื่อที่สามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของทุกคน จนรองความเป็นผู้นำของสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ของโลกเสียทีเดียว

เมื่อพิจารณาการผลิตหนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายของทั่วโลกแล้ว จะเห็นได้ว่า $\frac{1}{3}$ ของจำนวนหนังสือพิมพ์ทั้งหมดผลิตขึ้นในอเมริกาเหนือ และอีก $\frac{1}{3}$ ผลิตในยุโรป (รวมรัสเซีย) และอีก $\frac{1}{3}$ จะกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในส่วนอื่น ๆ ของโลก ในทวีปยุโรปนั้นมีขกจำหน่ายของหนังสือพิมพ์สูงถึงครึ่งหนึ่งของขกจำหน่ายทั่วโลก

ประเทศที่มีจำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์สูงสุด ได้แก่ อังกฤษ นอร์เวย์ เดนมาร์ก สวีเดน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา อัตราส่วนของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ในประเทศอังกฤษนั้นมากกว่า 300 เล่มต่อคน 1,000 คน ในขณะที่ขกผลิตของหนังสือพิมพ์รายวันทั่วโลกอยู่ในอัตราเฉลี่ย 100 - 150 ฉบับต่อคน 1,000 คน เท่านั้น (ข้อมูลจากการสำรวจหนังสือพิมพ์โลกในหนังสือ *The foreign press*) ส่วนภาษาที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือพิมพ์รายวันนั้น 25% เป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ที่รองลงไปได้แก่ ภาษาจีน เยอรมัน และสเปน

ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์รายวันต่างประเทศ (*International dailies*) ที่มีผู้อ่านทั่วโลกและมีคุณภาพที่ไคมาตรฐานและยืนยงมานาน ได้แก่

The London Times

Manchester Guardian

Le Monde

Neve Zürcher

zeitung

The New York Times

เมืองที่จัดได้ว่าเป็นศูนย์กลางของสิ่งพิมพ์เมื่อพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศนั้น ๆ แล้ว ได้แก่ ลอนดอน นิวยอร์ก ปารีส มอสโคว์ อัมสเตอร์ดัม โคเปนเฮเกน โรม เวียนนา โตเกียว ไคโร เม็กซิโกซิตี เมลเบิร์น ฯลฯ

ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ต่างประเทศ (International Weekly Papers) ซึ่งจัดอยู่ในระดับแนวหน้า ได้แก่

Die zeit (เยอรมันตะวันตก)

Manchester (อังกฤษ)

Guardian weekly (อังกฤษ)

โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษนั้น จะมีหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์มากที่สุดในโลก

นิตยสาร

นิตยสาร เป็นสื่อสิ่งพิมพ์อีกชนิดหนึ่งที่มีบทบาทในสังคมไม่น้อยไปกว่าหนังสือพิมพ์ มีลักษณะเป็นรูปเล่มหนาแน่น มีสีล้นสวยงาม และมีขนาดต่าง ๆ กัน นิตยสารแต่ละฉบับจะมีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงของตนเอง เนื่องจากการรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องในค่านิยมค่านิยมหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น นิตยสารธุรกิจ นิตยสารผู้หญิง ฯลฯ และมีกำหนดออกจำหน่ายในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น รายเดือน รายบักซ์ รายสัปดาห์ เป็นต้น

นิตยสาร มีชื่อเรียกที่จำแนกได้เป็นหลายชื่อ ได้แก่

Magazine เป็นชื่อแรกที่ตั้งขึ้น เพื่อเรียกสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดเวลา

Journal หมายถึง วารสารที่เน้นเรื่องวิชาการ

Review หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออก โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและสารคดีทั่วไป

Periodical หมายถึง นิตยสาร วารสาร ที่มีระยะเวลาที่กำหนดออกแน่นอนลงไป

นิตยสารในสหรัฐอเมริกา

ในสหรัฐอเมริกา มีนิตยสารจำนวนมากมายหลายประเทศออกจำหน่าย และมีความสำคัญอย่างมากในการเผยแพร่ความรู้ ความคิด และความเห็น ซึ่งจากการสำรวจของหนังสือ The foreign press ให้ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. นิตยสารที่ให้ความรู้และข่าวสาร เช่น **Time, Newsweek, Business Week**
2. นิตยสารที่ให้ความบันเทิง ประกอบด้วยสารคดีบันเทิงที่ใ้คนสนใจ และเรื่องสั้น ๆ เช่น **True Romances, Argosy, Saturday Evening Post**
3. นิตยสารประเภทวิเคราะห์ข่าว ความรู้ เช่น **New Yorker, New Republic, National Republic**

นิตยสารในสหรัฐอเมริกาส่วนใหญ่จะเป็นแบบสัปดาห์และรายเดือน และยอดจำหน่ายของนิตยสารในอเมริกานั้นอยู่ในอันดับ 1 ของโลก นิตยสาร **Reader's Digest** นั้นมียอดจำหน่ายมากกว่า 25 ล้านฉบับ และนิตยสารของอเมริกาอีก 58 ฉบับ นั้นมียอดจำหน่ายเกินกว่า 1 ล้าน เช่น **Life** และ **Look** มียอดจำหน่ายมากกว่า 7.5 ล้าน ส่วนนิตยสารขนาดเล็ก เช่น **T.V. Guide** ก็มียอดจำหน่ายเกินกว่า 14 ล้าน

ส่วนนิตยสารสำหรับผู้ที่มีความรู้อ่านนั้น จะมียอดจำหน่ายน้อย ตัวอย่างเช่น

Atlantic	มียอดจำหน่าย	300,000	ฉบับ
New Yorker	"	480,000	"
Saturday Review	"	500,000	"

นิตยสารนอกสหรัฐอเมริกา

จำนวนของนิตยสารในส่วนอื่นของโลกนอกจากอเมริกานั้นมีจำนวนค่อนข้างจะไม่แน่นอน ถึงแม้ว่าเคยมีการทำรายงานเกี่ยวกับนิตยสารทั่วโลกมาแล้วถึง 3 ครั้งก็ตาม ซึ่งในการศึกษานั้นไม่ได้แยกหนังสือพิมพ์ออกจากนิตยสาร แต่การสำรวจก็ยังคงทำได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งอุปสรรคอาจมาจากหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาทางภาษาศาสตร์ บุคคลากร เป็นต้น

นิตยสารในหลายส่วนของโลกจะมีความคล้ายคลึงกับนิตยสารในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งอาจอธิบายได้ด้วยสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ในกรณีของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกในการทำนิตยสารตั้งแต่ยุคแรก ๆ นั้น ครั้งหนึ่งอังกฤษเคยเป็นจักรวรรดิอันกว้างใหญ่ที่ประกอบด้วยอาณานิคมจำนวนมาก ในยุคแรกนั้น ได้มีการขนส่งนิตยสารจากประเทศแม่คือ อังกฤษ ไปยังอาณานิคมเหล่านี้ เมื่ออาณานิคมส่วนมากนั้นก็กลายเป็นอิสระ ก็ยังคงมีลักษณะของนิตยสารอังกฤษหลงเหลืออยู่ ลักษณะของนิตยสารในแถบอังกฤษนั้น จะได้รับอิทธิพล

จากทางอเมริกาอย่างมาก นั่นคือ การผลิตจะเน้นทางบ้านเนื้อมากกว่าภาพประกอบ

2. เนื่องมาจากการแพร่หลายของเทคนิคการผลิตแบบอเมริกัน ทั้งเนื้อหาสาระและวิธีการผลิตนิตยสาร ผู้ผลิตในประเทศอื่น ๆ จึงยอมรับเอารูปแบบของนิตยสารอเมริกันไปใช้อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การเลียนแบบนิตยสาร Life ของผู้ผลิตในประเทศอื่น ๆ โดยการทำนิตยสารเป็นแบบนิตยสารรูปภาพเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ นิตยสาร Time ยังมีอิทธิพลกับนิตยสาร Link ในอินเดียน Tiempo ในเม็กซิโก Semana ในโคลัมเบีย

นิตยสารสตรีอเมริกัน ก็ถูกใช้เป็นตัวแบบในการทำนิตยสารสตรีของประเทศอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน เช่น Constant ในเยอรมนี Elle ของฝรั่งเศส

การเลียนแบบนิตยสารของอเมริกันทั้ง ด้านวิธีการผลิตและเนื้อหา นั้น บางครั้งก็อาจจะไม่เกิดผลดี ในกรณีของประเทศที่มีขนาดเล็กกว่าอเมริกันมาก ซึ่งความแตกต่างทั้งทางด้านการจัดจำหน่ายและสภาพภูมิศาสตร์ และมีข้อจำกัดที่น้อยกว่ากันอย่างเทียบไม่ได้เลยทีเดียว

อิทธิพลของนิตยสารสไตล์แบบอเมริกันและยุโรปนั้น ยังคงมีในแถบตะวันออกไกล แต่กลับไม่มีอิทธิพลเลยในลาตินอเมริกา เนื่องจากประเทศในแถบอเมริกากลางและใต้นั้น เคยถูกรอบครอบโดยสเปนและโปรตุเกส ส่วนนิตยสารในประเทศญี่ปุ่น จีน อินเดีย อินโดนีเซีย พม่า และประเทศเอเชียอื่น ๆ นั้น มีสไตล์ของนิตยสารเป็นแบบผสมผสาน ซึ่งความคล้ายคลึงกันมีอยู่ทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา ส่วนที่ต่างกันออกไป นอกจากจะเป็นเรื่องของภาษาที่พิมพ์แล้ว ยังได้แก่ส่วนอื่น เช่น นิตยสารในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายลับคานั้นจะมีความหนาแน่นกว่านิตยสารทั่ว ๆ ไป คือ มีขนาด $4\frac{1}{2}'' \times 5\frac{1}{2}''$ ความหนา 300 หน้า มีเนื้อหามากกว่านิตยสารอื่น และมีโฆษณากระจายอยู่ทั่วเล่ม แม้กระทั่งปกหน้าของหนังสือ

นอกจากอิทธิพลทางด้านรูปแบบและวิธีการแบบอเมริกันแล้ว รูปแบบการโฆษณาทางนิตยสารในแบบอเมริกันก็ได้มีการนำไปใช้ในประเทศอื่น ๆ ด้วย

ถึงแม้ว่าประเทศต่าง ๆ ในโลก จะมีระดับของความรู้ ความสามารถ อย่างเพียงพอที่จะทำนิตยสารในหลาย ๆ รูปแบบ แต่ก็ยังมีประเทศอีกหลาย ๆ ประเทศ เช่น อินเดีย และบราซิล ซึ่งมีวัฒนธรรมทางการอ่านและเขียนอยู่ในระดับต่ำ และระดับการศึกษาของประชากรก็ต่ำด้วย เพราะฉะนั้น นิตยสารส่วนใหญ่ที่ถึงแม้ว่าจะมีราคาไม่แพง แต่ก็ยังมีผู้อ่านจำนวนน้อย จึงต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลอยู่เป็นประจำ

ปัญหาทางด้านการผลิตสิ่งพิมพ์ อาจมาจากปัญหาทางด้านภาษา ในกรณีของประเทศที่มีภาษาที่ใช้ในการอ่าน ทุก และเขียน หลายภาษา เช่น อินเดีย ซึ่งมีภาษาประจำชาติอยู่ถึง 14 ภาษา และยังมีภาษาท้องถิ่นอีกนับร้อยภาษา ภาษาอังกฤษและฮินดี ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน กลับไม่ใช่ภาษาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศใช้ในการสื่อสาร และยังคงแพร่อยู่ในคนจำนวนน้อย ปัญหาของผู้ผลิตนิตยสารสำหรับผู้อ่านที่อ่านได้แต่ภาษาอื่นนอกจากอังกฤษและฮินดี อันได้แก่ภาษามาราทิ จึงยุ่งยากมาก การจะเข้าถึงผู้อ่านที่อ่านภาษาซึ่งนิตยสารฉบับนั้นพิมพ์ออกมาไม่ได้ จำเป็นต้องใช้วิธีการพิมพ์ฉบับแปล แม้กระทั่งในแคนาดา ผู้ผลิตที่ทำการให้นิตยสารนั้นสามารถอ่านได้จากผู้อ่านทั่วประเทศ ก็จะต้องพิมพ์ออกมา 2 ภาษา คือ อังกฤษ และฝรั่งเศส อย่างเช่น กรณีของนิตยสาร **Maclean's** ซึ่งเป็นนิตยสารที่ใหญ่ที่สุดที่แคนาดานั้นเอง

เสรีภาพของสิ่งพิมพ์ต่างประเทศ

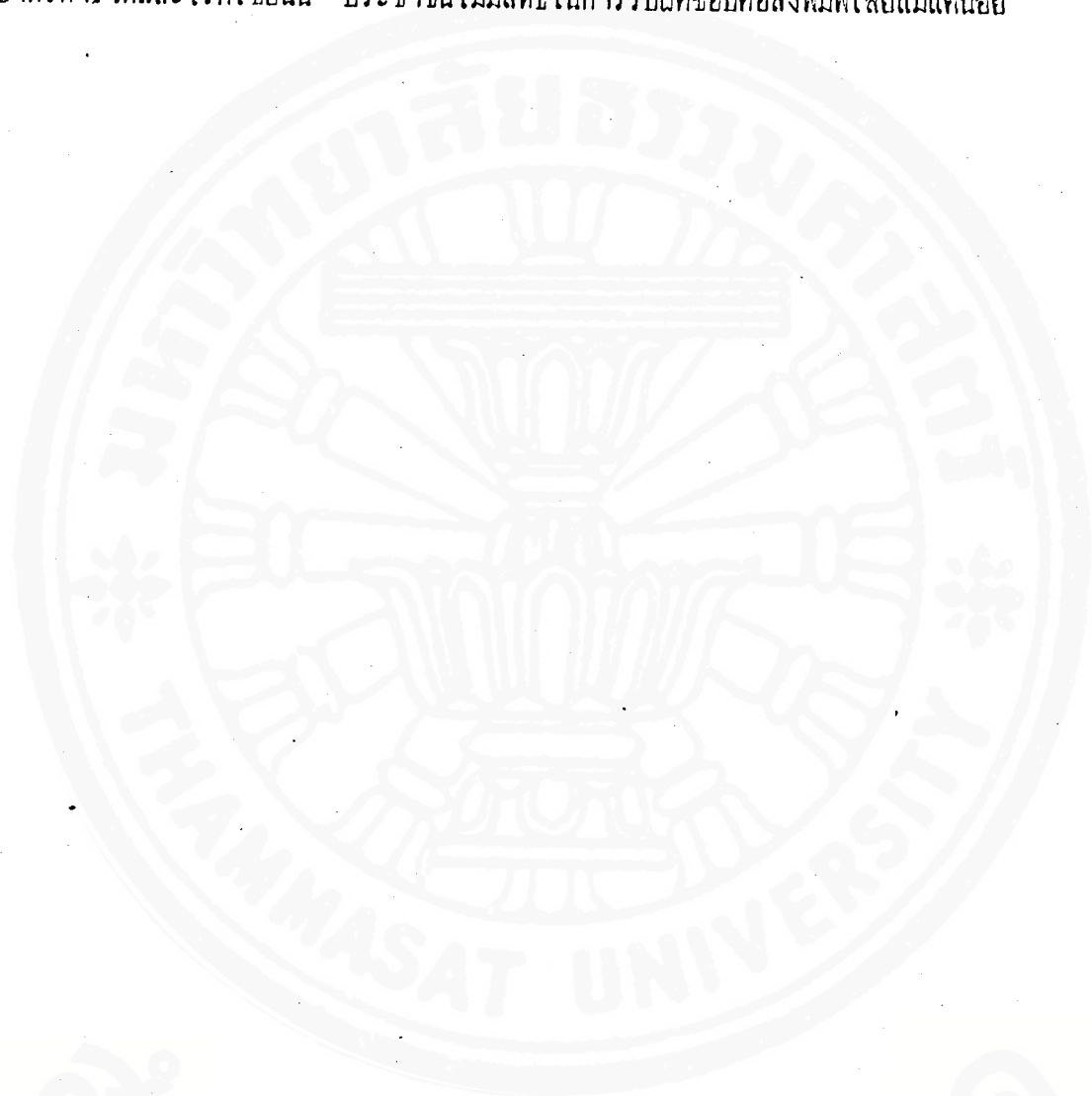
ในการศึกษาเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์ต่างประเทศนั้น สิ่งหนึ่งที่จะต้องทราบ ก็คือ เสรีภาพของสิ่งพิมพ์ในแต่ละภาคพื้นทวีปว่าเป็นอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากมีแนวโน้มว่า เสรีภาพของสิ่งพิมพ์นั้นได้ค่อย ๆ ลดน้อยลงไปทุกที การวิจัยที่ทำโดยมหาวิทยาลัยมิสซูรีได้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์ในหลาย ๆ ประเทศนั้น ได้รับการควบคุมจากรัฐบาลมากยิ่งขึ้น ซึ่งการวิจัยได้เปิดเผยว่า 43.3 % ของประชากรโลกนั้นได้รับ เสรีภาพจากสิ่งพิมพ์อย่างเต็มที่ ส่วน 41.1 % ใฝ่ฝันสิ่งพิมพ์ที่ถูกควบคุมจากรัฐบาล ในขณะที่ 9 % ของประชากรอาศัยอยู่ในประเทศที่เสรีภาพของสิ่งพิมพ์กำลังถอยหลัง

เกือบทุกประเทศในซีกโลกตะวันตกได้รับเสรีภาพทางสิ่งพิมพ์ ส่วนทางทวีปยุโรปซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ค่ายนั้น ทางตะวันตกได้รับเสรีภาพอย่างเต็มที่ ในขณะที่ทางตะวันออกกลับตรงกันข้าม อย่างไรก็ดี ประเทศยูโกสลาเวียจัดเป็นประเทศที่มีเสรีภาพของสิ่งพิมพ์มากกว่าประเทศใด ๆ ในกลุ่มคอมมิวนิสต์ด้วยกัน

ในแถบตะวันออกกลางก็แบ่งออกเป็น 2 ค่ายเช่นเดียวกัน คือมีทั้งเสรีภาพของสิ่งพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ที่ถูกควบคุม อย่างไรก็ดี ประเทศอย่างคูเวต ซาอุดี อียิปต์ สหราชอาณาจักรอิมิเรต ก็ไม่มีการควบคุมสิ่งพิมพ์อย่างกวดขัน มากเท่ากับประเทศคอมมิวนิสต์ของไซเบเรียในแถบยุโรปตะวันออก

ในประเทศแถบอาฟริกาและเอเชีย มีการเคลื่อนไหวทางค้านี้มาก นั่นคือมีทั้งการไปสู่เสรีภาพของสิ่งพิมพ์ที่มากขึ้น แต่ผู้กล่าวควบคุม ซึ่งการควบคุมเหล่านี้จะมาในชื่อของความรับผิดชอบ

ความมั่นคงแห่งชาติ หรือเป้าหมายแห่งชาติ สิ่งพิมพ์ในประเทศออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์
จัดว่ามีเสรีภาพพอสมควร ในทวีปอเมริกา ไม่มีสิ่งพิมพ์ใดเลยที่จัดว่ามีเสรีภาพ แต่สิ่งพิมพ์ในประเทศ
อย่างเคนยา แทนซาเนีย แซมเบีย และอูกานดานั้น อาจจะมีการควบคุมน้อยกว่าประเทศอื่นในทวีปนี้
ส่วนอาฟริกาใต้และโรดีเซียนั้น ประชาชนไม่มีสิทธิในการรับผิดชอบต่อสิ่งพิมพ์เลยแม้แต่น้อย

สำนักหอสมุด